

ОЦІНКА СТАНУ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

ESTIMATE OF THE STATE OF MACROECONOMIC SAFETY OF UKRAINE

У статті проведена оцінка стану макроекономічної безпеки України у період 2015–2018 рр. за допомогою таких індикаторів, як різниця темпів зростання ВВП України та темпів зростання економік країн, що розвиваються; відношення обсягу ВВП на одну особу в Україні до середнього значення в країнах ЄС-27; індекс споживчих цін; рівень безробіття; рівень «тінізації» економіки; сальдо поточного рахунку платіжного балансу України; схильність населення до заощаджень; відношення наявного доходу населення до ВВП тощо. За результатами розрахунків індикаторів макроекономічної безпеки лише 2 показники перебувають у задовільному стані, решта 10 показників свідчать про загрози макроекономічній безпеці України, причому 7 показників перебувають у критичному стані. Оцінка загального рівня макроекономічної безпеки свідчить про небезпечний стан. З метою макроекономічної стабілізації запропоновано використання фіскальних і монетарних важелів впливу на соціально-економічні процеси в країні у поєднанні з виваженою зовнішньоекономічною політикою.

Ключові слова: макроекономічна безпека, макроекономічна стабільність, ВВП, інфляція, безробіття, тінізація економіки, наявний дохід населення.

В статті проведена оцінка стану макроекономічної безпеки України у період 2015–2018 рр. за допомогою таких індикаторів, як різниця темпів зростання ВВП України та темпів зростання економік країн, що розвиваються; відношення обсягу ВВП на одну особу в Україні до середнього значення в країнах ЄС-27; індекс споживчих цін; рівень безробіття; рівень «тінізації» економіки; сальдо поточного рахунку платіжного балансу України; схильність населення до заощаджень; відношення наявного доходу населення до ВВП тощо. За результатами розрахунків індикаторів макроекономічної безпеки лише 2 показники перебувають у задовільному стані, решта 10 показників свідчать про загрози макроекономічній безпеці України, причому 7 показників перебувають у критичному стані. Оцінка загального рівня макроекономічної безпеки свідчить про небезпечний стан. З метою макроекономічної стабілізації запропоновано використання фіскальних і монетарних важелів впливу на соціально-економічні процеси в країні у поєднанні з виваженою зовнішньоекономічною політикою.

в період 2015–2018 гг. с помощью таких индикаторов, как разница темпов роста ВВП Украины и темпов роста экономик развивающихся стран; отношение объема ВВП на душу населения в Украине к среднему значению в странах ЕС-27; индекс потребительских цен; уровень безработицы; уровень «тенизации» экономики; сальдо текущего счета платежного баланса Украины; склонность населения к сбережениям; отношение располагаемого дохода населения к ВВП и другие. По результатам расчетов индикаторов макроэкономической безопасности только 2 показателя находятся в удовлетворительном состоянии, остальные 10 показателей свидетельствуют об угрозах макроэкономической безопасности Украины, причем 7 показателей находятся в критическом состоянии. Оценка общего уровня макроэкономической безопасности свидетельствует об опасном ее состоянии. С целью макроэкономической стабилизации предложено использовать фискальные и монетарные рычаги воздействия на социально-экономические процессы в стране в сочетании со взвешенной внешнеэкономической политикой.

Ключевые слова: макроэкономическая безопасность, макроэкономическая стабильность, ВВП, инфляция, безработица, тенизация экономики, располагаемый доход населения.

УДК 330.101.541:351.863:330.362

Дахнова О.Є.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри державних фінансів
Харківський інститут фінансів
Київського національного торговельно-
економічного університету

The article assesses the state of macroeconomic security in Ukraine in the period 2015–2018 by means of indicators such as the difference between the GDP growth rate of Ukraine and the growth rates of the economies of developing countries; the ratio of GDP per capita in Ukraine to the average in the EU-27; consumer price index; unemployment rate; the level of long-term unemployment; the level of employment of the population in the informal sector of the economy; the level of "shadowing" of the economy; balance of the current account of Ukraine's balance of payments; population propensity to save; the ratio of the population's income to GDP; the ratio of wages to the amount of social benefits and other current transfers received; the difference between labor productivity indices in Ukraine and real average monthly wages. The results of calculations of indicators of macroeconomic security show only 2 indicators are in satisfactory condition, the rest – 10 indicators – indicate threats to Ukraine's macroeconomic security, while 7 indicators are in critical condition. The general level of macroeconomic security is calculated by means of weighting factors that determine the contribution rate of each indicator to the integral safety index and the valuation of indicators on a scale from 0 to 1 or percent. In 2015, Ukraine's macroeconomic security is assessed as critical state. In the years 2016–2018, the state of macroeconomic security in Ukraine was assessed as a dangerous state. Therefore, it is necessary to gradually bring indicators of macroeconomic security to an optimal state. It is possible to realize by means of conjuncture policy. The main task of conjuncture policy is to provide a steady development of the economy through the smoothing of fluctuations in socio-economic processes. This smoothing should be ensured by the government, using fiscal and monetary levers of influence on socio-economic processes in the country, coupled with think through external economic policy. Thus, achievement of macroeconomic balance is possible at of implementation of a comprehensive balanced economic policy of the state, based on regular monitoring of macroeconomic indicators and the application of adequate financial and monetary instruments, and regulatory measures in the sphere of production, investments, public finances, in the financial market.

Key words: macroeconomic safety, macroeconomic stability, GDP, inflation, unemployment, economic shadowing, current income of the population

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку України досить гостро постає проблема своєчасної ідентифікації макроекономічних диспропорцій, які призводять до негативних соціально-економічних явищ через високий рівень інфляції та безробіття, швидке зростання обсягу державного боргу та дефіциту державного бюджету, високі ризики у фінансовій сфері та значний рівень «тінізації» економіки. Спостерігається одночасна дія великої кількості різноманітних зовнішніх і внутрішніх дестабілізуючих чинників, які перешкоджають макроекономічній стабілізації в країні. Все це, безумовно, підвищує увагу до проблем макроекономічної безпеки держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідженню сутності, складових елементів економічної безпеки держави, а також визначенню загроз національним інтересам і національній безпеці України в економічній сфері та формулюванні напрямів захисту національних економічних інтересів за умов мінімізації втрат ресурсів і часу присвячені праці З.В. Гбур [3], О.В. Левчук та В.А. Коваленко [11], О.В. Скорук [16].

Оцінка окремих індикаторів економічної безпеки України та аналіз шляхів подолання кризових станів різних галузей виробництва для сталого розвитку та економічного зростання держави в умовах інтеграції країни до світових економіч-

них організацій здійснені у роботі Г.Д. Ейтутіса та Д.В. Попової [7].

Дослідженню найважливіших макроекономічних показників, що характеризують тенденції соціально-економічного розвитку України за період 2010–2017 рр., присвячено статтю А.А. Брояка [1]. Особливу увагу автор приділяє показнику номінального та реального ВВП, в тому числі в розрахунку на душу населення, та чинникам, що стримують його зростання. Крім того, у статті здійснено аналіз інфляційних процесів із використанням динаміки цінних індексів (дефлятора ВВП, індексу споживчих цін), висвітлено проблему безробіття і зайнятості та їх впливу на динаміку ВВП, а також оцінено аспекти фінансово-економічної стійкості України на підставі аналізу виконання державних боргових зобов'язань, платіжного балансу й інвестицій. У підсумку окреслено напрями розв'язання основних невирішених проблем задля переходу до сталого економічного зростання.

Незважаючи на значну кількість досліджень із проблем економічної безпеки держави як загалом, так і окремих її складників, не досить уваги приділяється аналізу саме макроекономічної безпеки. Крім того, є необхідність у постійному моніторингу макроекономічних індикаторів з метою визначення сучасного стану економічної системи країни та розроблення ефективних інструментів макроекономічної стабілізації.

Постановка завдання. Метою дослідження є оцінка стану макроекономічної безпеки України за період 2015–2018 рр. та формулювання пропозицій щодо досягнення макроекономічної стабіліза-

ції у сучасних соціально-економічних та політичних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Макроекономічна безпека відповідно до Методичних рекомендацій щодо оцінки рівня економічної безпеки України [12] визначається як стан економіки, за якого досягається збалансованість макроекономічних відтворювальних пропорцій.

Зауважимо, що відтворювальні пропорції характеризують співвідношення елементів, сторін, стадій процесу відтворення (виробництва, розподілу, обміну та споживання), тобто відображають відтворювальну структуру економіки.

Оптимальний стан макроекономічної безпеки означає досягнення макроекономічної стабільності, яка передбачає: економічне зростання, яке забезпечується через підвищення ефективності виробництва із застосуванням досягнень науки і техніки; повну зайнятість, тобто забезпечення робочими місцями усіх, хто бажає і здатний працювати; стабільний рівень цін, оскільки зростання рівня цін ускладнює господарські зв'язки економічних суб'єктів, знижує реальні доходи населення і знецінює заощадження; досягнення рівноваги у зовнішньоекономічних зв'язках, що відповідно відображається у стабільному курсі національної валюти та активному сальдо платіжного балансу.

Для забезпечення макроекономічної збалансованості насамперед потрібний моніторинг, який дасть змогу своєчасно виявляти загрози національним економічним інтересам держави. Згідно з Методичними рекомендаціями щодо оцінки рівня економічної безпеки України [12] стан макроекономічної безпеки оцінюється за такими індикаторами (табл. 1):

Таблиця 1

Система індикаторів макроекономічної безпеки України

№	Індикатор	Тип індикатора	Оптимальне значення
1	Різниця між індексами продуктивності праці в Україні та реальної середньомісячної заробітної плати, % пунктів	A	від -0,5 до 0,5
2	Рівень «тінізації» економіки, % ВВП	B	13
3	Сальдо поточного рахунку платіжного балансу України, % ВВП	A	від -1,5 до 1,5
4	Рівень безробіття (за методологією Міжнародної організації праці), %	B	5
5	Рівень тривалого безробіття (понад 12 місяців), % до загальної чисельності безробітних	B	20
6	Різниця темпів зростання ВВП України та темпів зростання економік країн, що розвиваються, % пунктів	C	2
7	Індекс споживчих цін (до грудня попереднього року)	A	2 – 3
8	Відношення наявного доходу населення до ВВП, %	A	від 53 до 55
9	Схильність населення до заощаджень, %	A	від 12 до 14
10	Відношення обсягів заробітної плати до обсягів соціальних допомог та інших одержаних поточних трансфертів, разів	C	1,6
11	Відношення обсягу ВВП на одну особу в Україні до середнього значення в країнах ЄС-27, %	C	90
12	Зайнятість населення в неформальному секторі економіки, % до загальної чисельності зайнятих	B	5

Джерело: сформовано автором на основі [12]

До складу показників, що дають змогу оцінити стан макроекономічної безпеки, входять 12 індикаторів (трьох типів: С є показником-стимулятором, тобто наявний прямий зв'язок між показником-стимулятором та інтегральною оцінкою; В є дестимулятором, коли між показником-дестимулятором та інтегральною оцінкою наявний зворотний зв'язок; А – змішаний тип показника, який до певного значення є стимулятором, а в разі подальшого збільшення перетворюється на дестимулятор), кожний з яких має свій ваговий коефіцієнт.

Користуючись Методичними рекомендаціями щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, а також статичною інформацією Державної служби статистики України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Національного банку України, Міжнародного валютного фонду, проведемо розрахунки основних індикаторів макроекономічної безпеки України за 2015–2018 рр. Результати розрахунків узагальнимо у табл. 2.

За результатами розрахунків індикаторів макроекономічної безпеки (табл. 2) лише 2 показники (рівень тривалого безробіття, сальдо поточного рахунку платіжного балансу України) знаходяться у задовільному стані, решта 10 показників свідчать про загрози макроекономічній безпеці України, причому 7 показників перебувають у критичному стані (рівень «тінізації» економіки, рівень безробіття, відношення наявного доходу населення до ВВП, схильність населення до заощаджень, індекс споживчих цін, відношення обсягу

ВВП на одну особу в Україні до середнього значення в країнах ЄС-27, різниця темпів зростання ВВП України та темпів зростання економік країн, що розвиваються).

Щодо динаміки розрахованих індикаторів макроекономічної безпеки, то варто відзначити позитивну динаміку таких показників, як відношення обсягів заробітної плати до обсягів соціальних допомог та інших одержаних поточних трансфертів; індекс споживчих цін; відсоток зайнятого населення в неформальному секторі економіки; різниця темпів зростання ВВП України та темпів зростання економік країн, що розвиваються.

Водночас на критичному рівні протягом досліджуваного періоду залишаються (та навіть мають негативну динаміку) такі показники, як схильність населення до заощаджень та відношення наявного доходу населення до ВВП.

До ключових індикаторів макроекономічної безпеки України, на нашу думку, можна віднести 6 показників, таких як: 1) різниця темпів зростання ВВП України та темпів зростання економік країн, що розвиваються; 2) відношення обсягу ВВП на одну особу в Україні до середнього значення в країнах ЄС-27; 3) індекс споживчих цін; 4) рівень безробіття; 5) рівень «тінізації» економіки; 6) сальдо поточного рахунку платіжного балансу України.

Якщо простежити динаміку цих показників, то можна відзначити, що перші п'ять показників мають позитивні тенденції, тобто скорочується розрив у темпах зростання ВВП України та економік, що розвиваються, відповідно поліпшується

Таблиця 2

Стан макроекономічної безпеки України за 2015–2018 рр.

№	Індикатор	2015	2016	2017	2018
1	Різниця між індексами продуктивності праці в Україні та реальної середньомісячної заробітної плати, % пунктів	19,4	-5,5	-15,8	н/д
2	Рівень «тінізації» економіки, % ВВП	40	35	32	32**
3	Сальдо поточного рахунку платіжного балансу України, % ВВП	1,78	-1,44	-2,18	-3,45
4	Рівень безробіття (за методологією Міжнародної організації праці), %	9,5	9,7	9,9	9,1
5	Рівень тривалого безробіття (понад 12 місяців), % до загальної чисельності безробітних	24	25,3	26,7	21,6
6	Різниця темпів зростання ВВП України та темпів зростання економік країн, що розвиваються, % пунктів	-14,08	-2,17	-2,29	-1,25
7	Індекс споживчих цін (до грудня попереднього року)	43,3	12,4	13,7	9,8
8	Відношення наявного доходу населення до ВВП, %	68,84	66,39	65,18	68,78
9	Схильність населення до заощаджень, %	2,28	0,80	-0,86	0,69
10	Відношення обсягів заробітної плати до обсягів соціальних допомог та інших одержаних поточних трансфертів, разів	1,08	1,28	1,38	1,46
11	Відношення обсягу ВВП на одну особу в Україні до середнього значення в країнах ЄС-27, %	5,88	5,97	7,03	8,09
12	Зайнятість населення в неформальному секторі економіки, % до загальної чисельності зайнятих	26,17	24,34	22,71*	н/д

* за 6 місяців 2017 року

** за 9 місяців 2018 року

Джерело: розраховано автором за [2, 4–6, 8–10, 12–15, 17–18]

Стан бюджетної безпеки України за 2008–2016 рр.

Роки	2015	2016	2017	2018
Рівень макроекономічної безпеки, %	22,79	34,06	31,12	35,99*
Стан макроекономічної безпеки	критичний		небезпечний	

* орієнтовний рівень макроекономічної безпеки

відношення обсягу ВВП на одну особу в Україні до середнього значення в країнах ЄС-27; поступово зменшується рівень інфляції та рівень «тінізації» економіки; після тривалого збільшення протягом 2015–2017 рр. рівня безробіття намітилася тенденція до його скорочення у 2018 р. Все це свідчить про позитивні зрушення у напрямі поліпшення макроекономічної ситуації в Україні. Однак говорити про макроекономічну стабілізацію та досягнення безпечного рівня макроекономічної безпеки України поки ще зарано.

Отримані значення за кожним індикатором макроекономічної безпеки дозволяють розрахувати загалом рівень макроекономічної безпеки та визначити її стан за період 2015–2018 рр. Визначення інтегральної оцінки рівня макроекономічної безпеки відповідно до Методичних рекомендацій [12] здійснюється за допомогою вагових коефіцієнтів, що визначають ступінь внеску кожного показника в інтегральний індекс безпеки, та нормування індикаторів за шкалою від 0 до 1 або у відсотках. Розрахований таким чином рівень макроекономічної безпеки України за 2015–2018 рр. наведено у табл. 3.

Зауважимо, що рівень макроекономічної безпеки за 2018 рік розраховано як орієнтовний, оскільки на момент проведення розрахунків відсутні дані щодо двох індикаторів: 1) різниці між індексами продуктивності праці в Україні та реальної середньомісячної заробітної плати, 2) зайнятості населення в неформальному секторі економіки.

Аналіз стану макроекономічної безпеки України за 2015–2018 рр. свідчить про коливання рівня макроекономічної безпеки з одночасною тенденцією до підвищення її рівня.

Як справедливо зазначає А.А. Брояка, особливо складними були 2014–2015 роки, які характеризувалися втратою виробничих потужностей, міжгалузевих і логістичних зв'язків у міжрегіональному та зовнішньоекономічному просторі, обмеженням доступу до енергетичної сировини, девальвацією національної валюти, зростанням інвестиційних ризиків [1, с. 43]. Наслідками цього стали різке падіння ВВП, стрімке підвищення цін і зниження рівня життя населення. Починаючи з 2016 року з'являються поступові ознаки подолання негативних наслідків кризи.

Висновки з проведеного дослідження. Результати оцінки стану макроекономічної без-

пеки України за період 2015–2018 рр. дають змогу стверджувати, що макроекономічна стабілізація є першочерговим завданням державної політики. Необхідно поступово привести індикатори макроекономічної безпеки до оптимального стану. Це можливо реалізувати у межах кон'юнктурної політики, головним завданням якої має бути забезпечення рівномірного розвитку економіки через згладжування коливань у кон'юнктурних процесах із метою досягнення загальноєкономічної рівноваги та зростання обсягів виробництва. Таке згладжування має забезпечити уряд, використовуючи фіскальні та монетарні важелі впливу на соціально-економічні процеси в країні у поєднанні з виваженою зовнішньоекономічною політикою. Причому держава повинна узгоджувати монетарні та фіскальні рішення на всіх рівнях управління, оскільки податково-бюджетна та грошово-кредитна сфери тісно взаємозв'язані. В умовах економічної кризи поживалення ринкової кон'юнктури через підвищення сукупного попиту може бути забезпечене двома методами монетарної політики (зниженням облікової ставки та збільшенням пропозиції грошей) і двома методами фіскальної політики (зростанням бюджетних витратків та скороченням податків).

Таким чином, досягнення макроекономічної збалансованості можливе за умови реалізації комплексної зваженої економічної політики держави, заснованої на регулярному моніторингу макроекономічних індикаторів та застосуванні адекватних ситуації фіскальних і монетарних інструментів, а також регулятивних заходах у сфері виробництва, інвестицій, державних фінансів, на фінансовому ринку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Брояка А.А. Аналіз основних макроекономічних індикаторів соціально-економічного розвитку України. *Проблеми економіки*. 2018. № 1(35). С. 42–48.
2. ВВП України. Експрес-випуск. *Державна служба статистики України*: веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 11.04.2019).
3. Гбур З.В. Структура забезпечення економічної безпеки України в контексті європейської інтеграції. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 23. С. 98–102.
4. Демографічна ситуація в Україні. Експрес-випуск. *Державна служба статистики України*: веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 11.04.2019).

5. Динаміка платіжного балансу. НБУ: веб-сайт. URL: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44464 (дата звернення: 11.04.2019).

6. Доходи та витрати населення України. Експрес-випуск. *Державна служба статистики України: веб-сайт*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 11.04.2019).

7. Ейтутіс Г.Д., Попова Д.В. Дослідження складових економічної безпеки України для сталого розвитку держави. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 62. С. 29–36.

8. Економічна активність населення. Експрес-випуск. *Державна служба статистики України: веб-сайт*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 11.04.2019).

9. Індекс цін. Експрес-випуск. *Державна служба статистики України: веб-сайт*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 11.04.2019).

10. Кількість, робочий час та оплата праці найманих працівників. Експрес-випуск. *Державна служба статистики України: веб-сайт*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 11.04.2019).

11. Левчук О.В., Коваленко В.А. Макроекономічні питання економічної безпеки України. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. 5. С. 53–58.

12. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. № 1277 / *Міністерство економічного розвитку і торгівлі України*. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=MetodichniRekomendatsii> (дата звернення: 10.04.2019).

13. Продуктивності праці та продуктивність капіталу. *Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: веб-сайт*. URL: http://www.me.gov.ua/Documents/Downloads/productive_2018.pdf (дата звернення: 10.04.2019).

14. Ринок праці. Доповідь. *Державна служба статистики України: веб-сайт*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 11.04.2019).

15. Середній курс гривні. НБУ: веб-сайт. URL: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44446 (дата звернення: 11.04.2019).

16. Скорук О.В. Економічна безпека держави: сутність, складові елементи та проблеми забезпечення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Вип. 6. Ч. 3. С. 39–42.

17. Тенденції тіньової економіки в Україні у січні-вересні 2018 року. *Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: веб-сайт*. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=e384c5a7-6533-4ab6-b56f-50e5243eb15a&tag=T> (дата звернення: 10.04.2019).

18. World economic outlook. МВФ: веб-сайт. URL: <http://www.imf.org/external/ns/cs.aspx?id=29> (дата звернення: 11.04.2019).

2. VVP Ukrainy. Ekspres-vypusk [GDP of Ukraine. Express-release]. *State Statistics Service of Ukraine: web-site*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (accessed 11 April 2019).

3. Hbur Z.V. (2017) Struktura zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy v konteksti yevropeiskoi intehratsii [Structure of ensuring economic security of Ukraine in the context of European integration]. *Investments: practice and experience*, no. 23, pp. 98–102.

4. Demografichna sytuatsiia v Ukraini. Ekspres-vypusk [Demographic situation in Ukraine. Express-release]. *State Statistics Service of Ukraine: web-site*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (accessed 11 April 2019).

5. Dynamika platizhnoho balansu [The dynamics of the balance of payments]. *National Bank of Ukraine: web-site*. URL: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44464 (accessed 11 April 2019).

6. Dokhody ta vytraty naseleennia Ukrainy. Ekspres-vypusk [Income and expenditure of the population of Ukraine. Express-release]. *State Statistics Service of Ukraine: web-site*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (accessed 11 April 2019).

7. Eitutis H.D., Popova D.V. (2018) Doslidzhennia skladovykh ekonomichnoi bezpeky Ukrainy dlia staloho rozvytku derzhavy [Research of Ukraine's economic security components for the stable development of the state]. *Bulletin of the Economy of Transport and Industry*, no 62, pp. 29–36.

8. Ekonomichna aktyvnist naseleennia. Ekspres-vypusk [Economic activity of the population. Express-release]. *State Statistics Service of Ukraine: web-site*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (accessed 11 April 2019).

9. Indeksy tsin. Ekspres-vypusk [Price indices. Express-release]. *State Statistics Service of Ukraine: web-site*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (accessed 11 April 2019).

10. Kilkist, robochyi chas ta oplata pratsi naimanykh pratsivnykiv. Ekspres-vypusk [Quantity, working time and wages of hired workers. Express-release]. *State Statistics Service of Ukraine: web-site*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (accessed 11 April 2019).

11. Levchuk O.V., Kovalenko V.A. (2016) Makroekonomichni pytannia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy. [Macroeconomic issues of economic security of Ukraine]. *Economics and Society*, Vol. 5, pp. 53–58.

12. Metodichni rekomendatsii shchodo rozrakhunku rivnia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy [Methodical recommendations for calculating the level of economic security of Ukraine: Order of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine dated October 29, 2013, No. 1277] / *Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine*. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=ukUA&tag=MetodichniRekomendatsii> (accessed 10 April 2019).

13. Produktivnosti pratsi ta produktivnist kapitalu [Productivity and capital productivity]. *Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine: web-site*. URL: http://www.me.gov.ua/Documents/Downloads/productive_2018.pdf (accessed 10 April 2019).

14. Rynok pratsi. Dopovid [Labor market. Report]. *State Statistics Service of Ukraine: web-site*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (accessed 11 April 2019).

REFERENCES:

1. Broiaka A.A. (2018) Analiz osnovnykh makroekonomichnykh indyikatoriv sotsialno-ekonomichnoho rozvytku Ukrainy [The analysis of the main macroeconomic indicators of the socio-economic development of Ukraine]. *Problems of the economy*, no.1(35), pp. 42–48.

15. Serednii kurs hryvni [The average rate of hryvnia]. *National Bank of Ukraine*: web-site. URL: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44446 (accessed 11 April 2019).

16. Skoruk O.V. (2016) Ekonomichna bezpeka derzhavy: sutnist, skladovi elementy ta problemy zabezpechennia [Economic security state: essence, components of elements and software problems]. *Scientific Bulletin Of Uzhhorod University*, Vol. 6, p. 3, pp. 39–42.

17. Tendentsii tinovoi ekonomiky v Ukraini u sichni-veresni 2018 roku [Trends in the shadow economy in Ukraine in January-September 2018]. *Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine*: web-site. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=e384c5a7-6533-4ab6-b56f-50e5243eb15a&tag=T> (accessed 10 April 2019).

18. World economic outlook. *International Monetary Fund*: web-site. URL: <http://www.imf.org/external/ns/cs.aspx?id=29> (accessed 11 April 2019).

Dakhnova Olena

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Public Finances
Kharkov Institute of Finance
Kyiv National University of Trade and Economics

ESTIMATE OF THE STATE OF MACROECONOMIC SAFETY OF UKRAINE

The purpose of the article is to estimate of the state of macroeconomic safety of Ukraine for the period 2015–2018 and the formulation of proposals for achieving macroeconomic stabilization in modern socio-economic and political conditions.

Methodology. The methodological and informational basis of the research is the scientific works of domestic experts in the macroeconomic sphere, and the reporting of the State Statistics Service of Ukraine, the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine, the National Bank of Ukraine, the International Monetary Fund. The study used the methods of structural and logical analysis, comparison and synthesis.

Results. The article assesses the state of macroeconomic security in Ukraine in the period 2015–2018 by means of indicators such as the difference between the GDP growth rate of Ukraine and the growth rates of the economies of developing countries; the ratio of GDP per capita in Ukraine to the average in the EU-27; consumer price index; unemployment rate; the level of long-term unemployment; the level of employment of the population in the informal sector of the economy; the level of "shadowing" of the economy; balance of the current account of Ukraine's balance of payments; population propensity to save; the ratio of the population's income to GDP; the ratio of wages to the amount of social benefits and other current transfers received; the difference between labor productivity indices in Ukraine and real average monthly wages.

The results of calculations of indicators of macroeconomic security show only 2 indicators are in satisfactory condition, the rest – 10 indicators – indicate threats to Ukraine's macroeconomic security, while 7 indicators are in critical condition.

The general level of macroeconomic security is calculated by means of weighting factors that determine the contribution rate of each indicator to the integral safety index and the valuation of indicators on a scale from 0 to 1 or percent. In 2015, Ukraine's macroeconomic security is assessed as critical state. In the years 2016–2018, the state of macroeconomic security in Ukraine was assessed as a dangerous state.

Practical implications. It is necessary to gradually bring indicators of macroeconomic security to an optimal state. It is possible to realize by means of conjuncture policy. The main task of conjuncture policy is to provide a steady development of the economy through the smoothing of fluctuations in socio-economic processes. This smoothing should be ensured by the government, using fiscal and monetary levers of influence on socio-economic processes in the country, coupled with think through external economic policy.

Value/originality. Achievement of macroeconomic balance is possible at of implementation of a comprehensive balanced economic policy of the state, based on regular monitoring of macroeconomic indicators and the application of adequate financial and monetary instruments, and regulatory measures in the sphere of production, investments, public finances, in the financial market.